Dosarul nr.2-25066401-05-2r-18072025 Judecătoria Cahul, sediul Centrul
Judecător Mihail Bușuleac

CURTEA DE APEL SUD
D E C I Z I E
în numele Legii

16 octombrie 2025 mun. Cahul

Completul de judecată al Curții de Apel Sud, sediul Cahul,
judecând în componența:
președintelui completului de judecată: Inga Gorlenco,
judecătorilor: Evghenii Bancov și Andrei Scripcenco,

în lipsa părților, a judecat recursul ordinar declarat de către avocatul Svetlana Cotea în interesele reclamantei Rusu Elena, împotriva încheierii Judecătoriei Cahul, sediul Central din data de 16 mai 2025 prin care s-a respins cererea de scutire de la plata taxei de stat și nu s-a dat curs acțiunii civile declanșate de Elena Rusu către Nadejda Rusu privind rezoluțiunea contractului de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață și a încheierii Judecătoriei Cahul sediul central din 07 iulie 2025 de restituirea acţiunii civile declanșate de Elena Rusu către Nadejda Rusu privind rezoluțiunea contractului de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață.

C O N S T A T Ă :

În fapt.

La data de 13 mai 2025, avocatul Svetlana Cotea în interesele Elenei Rusu a depus în cadrul Judecătoriei Cahul, sediul Central cerere de chemare în judecată către Rusu Nadejda potrivit căruia a solicitat:

- scutirea reclamantei de la plata taxei de stat la examinarea cererii de chemare în judecată:

- admiterea integrală a acțiunii, revoluțiunea contractului de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață nr.2-77 din 17 ianuarie 2007 încheiat între Rusu Elena și Rusu Nadejda,

- rectificarea în Registrul Bunurilor Imobile de către IP Cadastrul Bunurilor Imobile, Serviciul Cadastral Teritorial Cahul înscrierile privind dreptul de proprietate a lui Rusu Elena în privința bunului imobil ce constă din: terne cu suprafața 0,2786 ha, cu număr cadastral *****, casa de locuit individuală cu suprafața 82,8 m.p. cu număr cadastral **********, construcție accesorie cu suprafața 41,7 m.p., cu număr cadastral ********** construcție accesorie cu suprafața 16,7m.p., cu număr cadastral ********** situate în raionul Cahul s.Alexandru Ioan Cuza str.Frunze 10.

Poziția instanței de fond.

Prin încheierea Judecătoriei Cahul sediul Central din 16 mai 2025 s-a respins cererea Elenei Rusu privind scutirea de la plata taxei de stat. Nu s-a dat curs cererii de chemare în judecată a lui Rusu Elena către Rusu Nadejda, intervenienți accesorii I.P. Cadastrul Bunurilor Imobile Serviciul Cadastral Teritorial Cahul privind rezoluțiunea contractului de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață. S-a comunicat lui Rusu Elena despre necesitatea prezentării dovezii de plată a taxei de stat în cuantum de 2105,68 lei și s-a explicat lui Rusu Elena că, în caz dacă ea nu va lichida neajunsurile menționate termen de 5 zile din momentul primirii copiei de pe încheierea, cererea de chemare în judecată nu va fi considerată depusă şi împreună cu actele anexate va fi restituită.

Prin încheierea Curții de Apel Sud sediul Cahul din 09 iunie 2025 s-a restituit cererea de recurs depusă de avocatul Svetlana Cotea în interesele Elenei Rusu împotriva încheierii Judecătoriei Cahul sediul Central din 16 mai 2025 pronunțată în cauza la cererea de chemare în judecată înaintată de avocatul Cotea Svetlana în interesele Elenei Rusu către Rusu Nadejda, intervenient accesoriu IP Cadastrul Bunurilor Imobile, Serviciul Cadastral Teritorial Cahul privind rezoluțiunea contractului de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață deoarece încheierea nu poate fi atacată cu recurs potrivit legii.

Prin încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 07 iulie 2025 s-a restituit cererea de chemare în judecată depusă de Rusu Elena către Rusu Nadejda, intervenienți accesorii IP Cadastrul Bunurilor Imobile, Serviciul Cadastral Teritorial Cahul privind rezoluțiunea contractului de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață.

Solicitarea şi argumentele recursului.

La data de 15 iulie 2025 a fost înregistrat recursul declarat de avocatul Svetlana Cotea în interesele reclamantei Elena Rusu împotriva încheierilor Judecătoriei Cahul, sediul Central emise la data de 16 mai 2025 și 07 iulie 2025 potrivit căruia a solicitat: casarea integrală a Încheierilor Judecătoriei Cahul sediul central din 16 mai 2025 şi 07 iulie 2025, cu soluționarea prin decizie a problemei privind punerea pe rol a cauzei Elenei Rusu împotriva Nadejdei Rusu privind rezoluțiunea contractului de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață.

În argumentarea cererii de recurs sunt invocate următoarele motive precum că, ambele acte de dispoziție le consideră vădit neîntemeiate, ilegale, abuzive şi pasibile anulării din următoarele considerente:

Conform prevederilor art. 170 alin. (5) Cod de procedură civilă, „încheierea prin care instanţa judecătorească restituie cererea în temeiul alin.(1) lit.a), b), c) și g) poate fi atacată cu recurs”. Inițial, în primul act contestat, instanța a dispus „nu i se da curs cererii de chemare în judecată”, apoi prin cel de al doilea a restituit, din pretinsul motiv că instanța de judecată ar fi constatat că reclamanta ar fi invocat ca temei doar faptul că este pensionară şi anexat doar copia legitimației de pensionar, şi nu alte probe ce ar confirma că se află într-o situație materială precară şi astfel ar fi ignorat prevederile art. 118 Cod de procedură civilă, potrivit cărora fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă, drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale, dacă legea nu dispune astfel, că potrivit art. 6 alin.(1) al Convenției Europene

pentru Apărarea Drepturilor Omului şi Libertăților Fundamentale, orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil de către o instanță independentă şi imparțială, instituită de lege, că dreptul la un tribunal independent nu este absolut şi poate fi limitat prin impunerea unei restricții financiare a accesului persoanei la un tribunal (cauza Tostoy-Miloslavsky vs Regatul Unit din 13 iulie 1995).

Consideră actul contestat pasibil anulării din următoarele considerente: în primul rând, motivarea soluției este contrară celor invocate de reclamantă și înscrisurilor anexate la cererea de chemare în judecată și nu corespunde situației documentate, deoarece la cererea de chemare în judecată au fost anexate mai multe înscrisuri, în afară de legitimația de pensionar, şi anume certificatul privind mărimea pensiei în valoare de 2796 lei, sumă ce este mult mai mică decât minimul de existență în Republica Moldova, ce constituie potrivit datelor Biroului Națională de Statistică a RM la data de 01 aprilie 2025 suma de 3001 lei, astfel fiind evidentă situația materială nefavorabilă a reclamantei de a suporta achitarea taxei de stat pretinsă de instanță. Instanța, invocând în drept și prevederile art. 83, art. 85 alin. (1) și (4) Cod de procedură civilă, pct. 4 al Hotărârii explicative a Curții Supreme de Justiție singură a ignorat esența ultimelor prin concluzia sa formulată în actul contestat.

Instanța, concentrându-se pe interpretarea noțiunii de proces echitabil în raport cu reclamanta, a ignorat prevederile art. 85 alin. (4) Cod de procedură civilă potrivit cărora în funcție de situaţia materială şi de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de către judecător (de către instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părţi a ei.

Termenul de declarare a recursului.

Potrivit art. 425 din Codul de procedură civilă, *termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.*

Din actele cauzei se constată că încheierile Judecătoriei Cahul, sediul Central au fost pronunțate pe data de 16 mai 2025 și 07 iulie 2025. Potrivit scrisorii de expediere a actului judecătoresc, ultima încheiere contestată a fost expediată în adresa avocatului și recurentei la 08 iulie 2025. Astfel, recursul depus la data de 15 iulie 2025, prin prisma prevederilor art. 425 din Codul de procedură civilă, a fost declarat în termen.

Procedura de notificare a fost legal executată.

În corespundere cu prevederile art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, *recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității şi fără participarea părţilor*".

În contextul normei enunțate, părțile au fost notificate că referitor la examinarea recursului cu posibilitatea de a depune referință.

Aprecierea instanței de recurs.

Analizând legalitatea şi temeinicia încheierilor atacate, prin prisma cererii de recurs, și a materialelor din dosar, Completul de judecată consideră recursul drept întemeiat, ce urmează a fi admis, cu casarea integrală a încheierii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 16 mai 2025 și a încheierii Judecătoriei Cahul sediul Central din 07 iulie 2025, cu soluționarea prin decizie a problemei și remiterea cauzei civile în prima instanță pentru examinare de la faza de primire a cererii de chemare în judecată, în același complet de judecată, din următoarele considerente:

Conform art. 427 lit. c) Cod de procedură civilă, *instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept, să admită recursul şi să caseze integral sau parţial încheierea, soluționând prin decizie problema în fond.*

Completul de judecată consideră că, prima instanță nu a elucidat pe deplin în cauză toate circumstanțele de fapt ale cauzei, și a aplicat incorect norme de drept procedural ce a generat pronunțarea unei soluții greșite.

Potrivit materialelor dosarului rezultă că, la data de 13 mai 2025 avocatul Svetlana Cotea în interesele reclamantei Elena Rusu a depus cerere de chemare în judecată către Nadejda Rusu privind rezoluțiunea contractului de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață, totodată solicitând scutirea reclamantei de la plata taxei de stat pe motiv că, este pensionară, având vîrsta de *****, se află la evidența medicului de familie cu diagnoza ***** cu o pensie de 2796,54 lei, fără copii și nu dispune surse financiare suficiente și de teren agricol pentru a-i permite să achite taxa de stat în conformitate cu prevederile art. 85 alin. (4) Cod de procedură civilă.

Prin încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 16 mai 2025 s-a respins cererea Elenei Rusu privind scutirea de la plata taxei de stat. Nu s-a dat curs cererii de chemare în judecată a lui Rusu Elena către Rusu Nadejda, intervenienți accesorii I.P. Cadastrul Bunurilor Imobile Serviciul Cadastral Teritorial Cahul privind rezoluțiunea contractului de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață. S-a comunicat lui Rusu Elena despre necesitatea prezentării dovezii de plată a taxei de stat în cuantum de 2105,68 lei și s-a explicat lui Rusu Elena că, în caz dacă ea nu va lichida neajunsurile menționate termen de 5 zile din momentul primirii copiei de pe încheierea, cererea de chemare în judecată nu va fi considerată depusă şi împreună cu actele anexate va fi restituită.

În argumentarea încheierii instanța de fond a menționat că, reclamanta a invocat doar că este pensionară fără a prezenta alte probe ce ar confirma faptul că reclamanta se află în situație materială precară fapt ce duce la respingerea cererii privind scutirea de la plata taxei de stat.

Prin încheierea Curții de Apel Sud sediul Cahul din 09 iunie 2025 s-a restituit cererea de recurs depusă de avocatul Svetlana Cotea în interesele Elenei Rusu împotriva încheierii Judecătoriei Cahul sediul Central din 16 mai 2025 pronunțată în cauza la cererea de chemare în judecată înaintată de avocatul Cotea Svetlana în interesele Elenei Rusu către Rusu Nadejda, intervenient accesoriu IP Cadastrul Bunurilor Imobile, Serviciul Cadastral Teritorial Cahul privind rezoluțiunea contractului de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață deoarece încheierea nu poate fi atacată cu recurs potrivit legii.

Prin încheierea Judecătoriei Cahul sediul Central din 07 iunie 2025 s-a restituit cererea de chemare în judecată depusă de Rusu Elena către Rusu Nadejda, intervenienți accesorii IP

Cadastrul Bunurilor Imobile, Serviciul Cadastral Teritorial Cahul privind rezoluțiunea contractului de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață.

În argumentarea încheierii instanța de fond a menționat că, în temeiul art. 170 alin. (1) lit. i) Cod de procedură civilă, „judecătorul restituie cererea de chemare în judecată dacă reclamantul își retrage cererea înainte de emiterea încheierii privind intentarea procesului", astfel din considerentele menționate și având în vedere că pretinsul reclamant și-a retras cererea înainte de emiterea încheierii privind intentarea procesului, judecătorul va restitui cerere și anexele.

Verificând legalitatea și temeinicia încheierilor recurate, Completul de judecată din start reține a fi eronate soluțiile expuse în încheierile contestate.

În primul rând, a fi de notat că instanţa de fond examinând solvabilitatea potențialului reclamant Elena Rusu pentru a stabili dacă partea interesată beneficiază de dreptul său de acces la instanță, urma să, verifice minuțios cererea privind scutirea de la plata taxei de stat cu înscrisurile anexate la dosar.

Or, art. 85 alin. (4) Cod de procedură civilă direct indică că, *în funcţie de situaţia materială şi de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de către judecător (de către instanţa judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părţi a ei*.

Respectiv, avocatul Svetlana Cotea depunând acțiune civilă din numele reclamantei Rusu Elena, la cererea privind scutirea de la plata taxei de stat a anexat legitimația de pensionare, chitanță ce certifică mărimea pensiei primite de Rusu Elena în sumă de 2796,54 lei, copia buletinului de identitate a acesteia ce certifică vîrsta de ***** de ani fiind persoană în etate, copia certificatului de deces a soțului său, Rusu Nicolai care din 18 aprilie 2006 este decedat, adeverința eliberată de primăria s. Alexandru Ioan Cuza precum că Rusu Elena nu deține teren agricol, se află la evidența medicului de familie cu diagnoza ***** cît și adeverința eliberată de Primăria s. Alexandru Ioan Cuza precum că locuiește singură.

În acest sens, Completul de judecată reține că, instanța de fond nu a dat o apreciere cuvenită probelor prezentate de reclamanta Elena Rusu prin intermediul avocatului său și a neglijat argumentele prezentate de aceasta considerând cererea de scutire de la plata taxei de stat drept o încercare de a se eschiva de la plata taxei de stat.

În asemenea circumstanțe, Completul de judecată constată că, la cererea examinată au fost anexate probe care atestă acel grad precar al stării materiale și financiare a Elenei Rusu care ar pune în imposibilitate achitării taxei de stat la momentul depunerii cererii de chemare în judecată.

Totodată, Completul de judecată, reține eronată soluția judecătorului de restituire a cererii de chemare în judecată a reclamantei Elenei Rusu, ca fiind una aberantă, or, judecătorul de fond în argumentarea încheierii a indicat că, în temeiul art. 170 alin. (1) lit. i) Cod de procedură civilă, reclamanta Elena Rusu și-a retras cererea înainte de emitere a încheierii privind intentarea procesului, fapt ce nu corespunde realității și care încalcă dreptul de acces la justiție a reclamantei, întrucât orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanța judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime, potrivit art. 5 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Generalizând constatările notate mai sus, Completul de judecată reține ca fiind greșită concluzia instanței de fond de a aplica la caz, prevederile art. 170 alin. (1) lit. i) Cod de procedură civilă.

În contextul celor notate mai sus, instanța de recurs admite argumentele recurentului privitor la aplicarea eronată de către instanța de fond a normelor de procedural la adoptarea încheierilor contestate.

Potrivit art. 5 alin. (1) și (2) Cod de procedură civilă *„orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime. Nici unei persoane nu i se va refuza apărarea judiciară din motiv de inexistență a legislației, de imperfecțiune, coliziune sau obscuritate a legislației în vigoare.”*

Completul de judecată menționează că, potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, referindu-se la principiile preeminenței dreptului și interzicerii oricărei puteri arbitrare care susțin Convenția, Curtea a afirmat că dreptul de acces la o instanță era un element inerent al garanțiilor consacrate de art. 6 (Zubac împotriva Croației (MC), pct. 76).

Dreptul la un proces echitabil garantat de art. 6 § 1 impune existența unei căi judiciare efective care să permită revendicarea drepturilor civile (Běleš și alții împotriva Republicii Cehe, pct. 49; Naït-Liman împotriva Elveției (MC), pct. 112).

„Dreptul la instanță”, la fel ca și dreptul de acces, nu are un caracter absolut: drepturile pot da naștere la limitări, dar nu pot restricționa accesul liber al unui individ într-un mod sau până la un punct astfel încât dreptul să fie afectat în însăși esența sa (Philis împotriva Greciei (nr. 1), pct. 59; De Geouffre de la Pradelle împotriva Franței, pct. 28; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 229; Baka împotriva Ungariei (MC), pct. 120; Naït-Liman împotriva Elveției (MC), pct. 114). În plus, limitările nu sunt compatibile cu art. 6 § 1 decât dacă urmăresc un scop legitim și dacă există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul vizat [(Parohia Greco-Catolică Lupeni și alții împotriva României (MC), pct. 89; Naït-Liman împotriva Elveției (MC), pct. 115).

Completul de judecată apreciază ca întemeiată argumentarea avocatului Svetlana Cotea, precum că în cazul din speță, recurenta a anexat suficiente probe materiale din care rezultă incapacitatea de a achita plata taxei de stat la depunerea acțiunii civile.

Din aceste considerente, Completul de judecată consideră necesar de a admite recursul declarat, cu casarea integrală încheierilor primei instanțe din 16 mai 2025 și 07 iulie 2025, cu anularea acestei încheierii din 16 mai 2025 de respingere a cererii de scutire de la plata integrală a taxei de stat și anularea încheierii din 07 iulie 2025 de restituire a cererii de chemare în judecată depusă de avocatul Svetlana Cotea în interesele reclamantei Elena Rusu, cu restituirea cauzei în prima instanță, pentru examinare de la faza de primire a cererii de chemare în judecată, în același complet de judecată.

Călăuzindu-se de prevederile art. art. 423-427 Cod de procedură civilă, Completul de judecată,–

D E C I D E :

Se admite recursul declarat de avocatul Svetlana Cotea în interesele reclamantei Elena Rusu.

Se casează integral încheierea Judecătoriei Cahul sediul Central din 16 mai 2025 de respingere a cererii Elenei Rusu privind scutirea de la plata taxei de stat, cu nu dat curs a cererii de chemare în judecată a lui Rusu Elena către Rusu Nadejda, intervenienți accesorii I.P. Cadastrul Bunurilor Imobile Serviciul Cadastral Teritorial Cahul privind rezoluțiunea contractului de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață.

Se casează integral încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 07 iunie 2025 de restituire a cererii de chemare în judecată depusă de Rusu Elena către Rusu Nadejda, intervenienți accesorii IP Cadastrul Bunurilor Imobile, Serviciul Cadastral Teritorial Cahul privind rezoluțiunea contractului de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață.

Se remite prezenta cauză civilă la Judecătoria Cahul, sediul Central pentru examinare de la faza de primire a cererii de chemare în judecată, în același complet de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului Inga Gorlenco

Judecătorii Evghenii Bancov

Andrei Scripcenco